

Prowadzenie działalności w Republice Czeskiej

I. Ramy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

W Republice Czeskiej obowiązuje wiele przepisów prawa odnoszących się do działalności gospodarczej. Do podstawowych aktów prawnych należy Kodeks Handlowy (Obchodní zákoník) regulujący kwestie związane z zakładaniem osób prawnych – spółek prawa handlowego oraz stosunki między przedsiębiorcami oraz Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej (živnostenský zákon). Określa ona warunki prowadzenia działalności oraz zasady ich kontroli. Może być traktowana jako „najważniejszy“ przepis prawa w dziedzinie przepisów regulujących prowadzenie działalności gospodarczej. Do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej nawiązuje bezpośrednio ustawa o urzędach ds. działalności gospodarczej. Określa ona strukturę, działalność i kompetencje tychże urzędów.

Z dniem 1.7.2008r. weszła w życie tzw. „duża nowelizacja” Ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Norma ta znacząco uprościła procedury rozpoczęcia, jak i samego prowadzenia działalności gospodarczej. Wśród istotnych zmian wprowadzonych w wyniku tej nowelizacji jest przede wszystkim ograniczenie ogólnej liczby rodzajów działalności z dotychczasowych 261 do 95. Pośród nich 94 formy działalności należą do działalności tzw. regulowanych (konieczność spełnienia warunków szczególnych), jedna działalność jest tzw. wolna i obejmuje 80 dziedzin działalności. By prowadzić działalność w ramach działalności tzw. wolnej, nie ma więc już potrzeby posiadania kilku różnych zezwoleń na prowadzenie działalności, nie ma więc też konieczności opłacania kilkukrotnie opłaty w wysokości 1000 CZK za każdą dziedzinę działalności.

Zmiany dotyczą również dokumentu zezwolenia na prowadzenie działalności (živnostenské oprávnění). Dotychczasowe karty zezwolenia na prowadzenie działalności, tzw. „živnostenské listy”, które wydawano odrębnie dla każdego rodzaju działalności, zostały zastąpione jednym dokumentem – wyciągiem z rejestru działalności gospodarczej (výpis z živnostenského rejstříku).

Uproszczeniu uległ również sam formularz rejestracyjny. Osiemnastostronicowy druk liczący prawie pięćset pozycji zredukowano do dwóch stron liczących nieco ponad sto pozycji.

Nowelizacja ustawy zniósła również konieczność rejestracji i późniejszego dokonywania zmian w zgłoszeniu wyłącznie w urzędzie ds. działalności gospodarczej (živnostenský úřad) właściwego według miejsca zamieszkania czy siedziby jednostki organizacyjnej. Wg nowych zasad przedsiębiorcy od lipca 2008 roku mogą załatwić wszystkie niezbędne formalności w dowolnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na terenie kraju.

Nowela wprowadziła również nowość w postaci likwidacji obowiązkowej praktyki, jaka była niezbędna do uzyskania kwalifikacji zawodowych w przypadku rzemieślniczych rodzajów działalności. Po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej lub szkoły średniej absolwenci mogą od razu zdobyć zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej i rozpocząć jej prowadzenie w zawodzie, bez konieczności posiadania do celów działalności tzw. odpowiedzialnego przedstawiciela (odpovědný zástupce).

Własną działalność gospodarczą i merytoryczny zakres poszczególnych rodzajów działalności regulują również inne przepisy prawa (ustawy i obwieszczenia), np. prawo budowlane (stavební zákon), ustawa o odpadach (zákon o odpadech), o prowadzeniu działalności gospodarczej w turystyce (o podnikání v cestovním ruchu) itp. Wszystkie te przepisy prawne są dla przedsiębiorców obowiązujące i należy ich przestrzegać. Ich przestrzeganie w większości przypadków objęte jest nadzorem organów państwowych i może spowodować nałożenie sankcji za ich nieprzestrzeganie.

Kolejną grupę przepisów stanowią Czeskie Normy Państwowe (ČSN). Te przepisy prawne nie są dla przedsiębiorców obowiązujące. Określają jednak wymogi, jakie przedsiębiorcy powinni spełniać a brak ich przestrzegania w przypadku, gdy nastąpi zdarzenie nadzwyczajne, może spowodować ściganie przedsiębiorcy przez organy państwowe lub sąd. Niektóre ważne części norm państwowych zostały wprowadzone do ustawodawstwa na mocy obwieszczeń (mających rangę

polskich rozporządzeń – przyp. tłum.) wydanych przez poszczególne ministerstwa resortowe, wiele spośród nich obowiązuje jednak jako ČSN (czeskie normy).

Działalność gospodarczą, jak wspomniano, regulują przede wszystkim następujące akty prawne:

- Ustawa nr 455/1991 Dz. U. o działalności gospodarczej (zákon o živnostenském podnikání)
- Ustawa nr 570/1991 Dz.U. o urzędach ds. działalności gospodarczej (zákon o živnostenských úřadech)
- Ustawa nr 513/1991 Dz. U. Kodeks Handlowy (obchodní zákoník)
- Ustawa nr 40/1964 Dz. U. Kodeks Cywilny (občanský zákoník)
- Ustawa nr 262/2006 Dz. U. Kodeks Pracy (zákoník práce)
- Ustawa nr 133/1985 o ochronie przeciwpożarowej (zákon o požární ochraně)
- Ustawa nr 634/1992 Dz. U. o ochronie konsumenta (zákon o ochraně spotřebitele)
- Ustawa nr 353/2003 Dz. U. o podatkach akcyzowych (zákon o spotřebních daních)
- Ustawa nr 586/1992 Dz. U. o podatkach dochodowych (zákon o daních z příjmů)
- Ustawa nr 235/2004 Dz. U. o podatku od wartości dodanej (zákon o dani z přidané hodnoty)
- Ustawa nr 589/1992 Dz. U. o składkach na ubezpieczenie społeczne i składce na państwową politykę zatrudnienia (zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti)
- Ustawa nr 592/1992 Dz. U. o składce na powszechne ubezpieczenie zdrowotne (zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění)
- Ustawa nr 563/1991 Dz. U. o rachunkowości (zákon o účetnictví)
- Ustawa nr 182/2006 Dz. U. o niewypłacalności (insolvenční zákon)
- Ustawa nr 143/2001 Dz. U. o ochronie konkurencji (o ochraně hospodářské soutěže)
- Ustawa nr 18/2004 Dz. U. o uznawaniu kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacjach obywateli krajów członkowskich Unii Europejskiej i niektórych obywateli innych państw oraz w sprawie zmiany niektórych ustaw (o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů)
- Ustawa nr 185/2001 Dz. U. o odpadach i zmianie niektórych innych ustaw (zákon o odpadech a změně některých dalších zákonů)
- Ustawa nr 183/2006 Dz. U. Prawo budowlane (stavební zákon)

Przez cały czas prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcę dotyczą w szczególności powyższe ustawy.

II. Zdefiniowanie podstawowych pojęć

Prawo prowadzenia działalności gospodarczej i innej działalności ekonomicznej wynika z Karty Podstawowych Praw i Swobód.

Działalność gospodarcza

Zakres pojęcia działalności gospodarczej (živnost) został w ustawie o prowadzeniu działalności gospodarczej określony w nawiązaniu do kodeksu handlowego. Przez prowadzenie działalności gospodarczej rozumie się systematyczną działalność wykonywaną samodzielnie, we własnym imieniu, na własną odpowiedzialność, w celu osiągnięcia zysku oraz zgodnie z warunkami określonymi w tejże ustawie.

Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą oraz rodzaje działalności, które wchodzą w zakres działalności gospodarczej w myśl ustawy.¹

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej (Živnostenské oprávnění) to w myśl ustawy subiektywne prawo przedsiębiorcy do prowadzenia działalności gospodarczej. Prawo to polega w zezwoleniu na prowadzenie pewnych konkretnych czynności. Nie można go więc utożsamiać

¹ § 3 ustawy nr 455/1991 Dz.U. o prowadzeniu działalności gospodarczej z późn. zm.

z wyciągiem z rejestru działalności gospodarczej, który jest dokumentem potwierdzającym prawo do prowadzenia działalności gospodarczej, mając w ten sposób tylko cel legitymizacyjny.

Przedsiębiorca

Pojęcie przedsiębiorcy (podnikatel) zdefiniowane jest w kodeksie handlowym. Z punktu widzenia ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej za przedsiębiorcę rozumie się osobę, prawną lub fizyczną, która prowadzi działalność na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej.

W myśl kodeksu handlowego przedsiębiorcą jest:

- a) osoba wpisana do rejestru handlowego,
- b) osoba, która prowadzi działalność gospodarczą na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej,
- c) osoba, która prowadzi działalność na podstawie zezwolenia innego niż na prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie odrębnych przepisów (punkty kontroli technicznej, bankowość, producenci energii elektrycznej oraz inni, w szczególności wymienieni w § 3 ust. 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej),
- d) osoba, która prowadzi działalność rolniczą i wpisana jest do ewidencji na podstawie odrębnych przepisów.

Na terenie RCz obcokrajowcy mogą prowadzić działalność na takich samych zasadach jak obywatele czescy.

III. Zdefiniowanie podmiotów gospodarczych

Osoby prawne

Osobami prawnymi są stowarzyszenia osób fizycznych lub prawnych, celowe zrzeszenia majątku, jednostki samorządu terytorialnego, inne podmioty, które określa ustawa. Osoby prawne powoływane są zazwyczaj na podstawie umowy sporządzonej w formie pisemnej lub aktu założycielskiego. Powstają z dniem wpisu do rejestru handlowego. Powstanie większości osób prawnych (spółek handlowych), ich reprezentowanie oraz odpowiedzialność za zobowiązania spółki reguluje Kodeks Handlowy.

Spółka prawa handlowego to osoba prawna założona w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Są to: jawna spółka handlowa, spółka komandytowa, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, spółka europejska oraz europejskie stowarzyszenie gospodarcze. Europejskie stowarzyszenie gospodarcze oraz spółka europejska są uregulowane również w ustawodawstwie Wspólnot Europejskich i odrębnych przepisach prawa.

Spółka powstaje z dniem, w którym zostaje wpisana do rejestru handlowego. Wniosek o wpis do rejestru handlowego należy złożyć przed upływem 90 dni od założenia spółki lub doręczenia zezwolenia na prowadzenie działalności (živnostenský průkaz) lub innego upoważnienia do prowadzenia działalności gospodarczej. Jeżeli wniosek nie zostanie złożony w określonym terminie, nie można już na podstawie tego zezwolenia lub upoważnienia do prowadzenia działalności złożyć wniosku o wpis do rejestru handlowego.

Osoby fizyczne

Każda osoba fizyczna może prowadzić działalność gospodarczą sama, pod swoim własnym imieniem i nazwiskiem. Osoby fizyczne pochodzące z krajów EU nie mają obowiązku wpisu do rejestru handlowego. Prowadzą działalność gospodarczą pod swoim własnym imieniem i nazwiskiem. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mają osobowość prawną.

IV. Działalność gospodarcza prowadzona przez wymienione podmioty na terenie RCZ

W myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej (živnostenský zákon) między prowadzeniem działalności przez osoby fizyczne a prawne nie występują większe różnice. Różnice występują jednak w zakresie innych przepisów prawa. Dotyczy to w szczególności zagadnień związanych z bezpieczeństwem pracy, prawem podatkowym oraz karnym.

Osoby zagraniczne mogą prowadzić na terenie Republiki Czeskiej działalność gospodarczą na takich samych warunkach i w takim samym zakresie jak obywatele czescy, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Z punktu widzenia sposobu prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców pochodzących z państw Unii Europejskiej na terenie Republiki Czeskiej rozróżniamy:

A. Tymczasowe prowadzenie działalności w RCZ

Przedsiębiorca, czy to obywatel państwa członkowskiego UE lub osoba prawna mająca siedzibę w jednym z państw członkowskich UE, upoważniony do prowadzenia działalności na terenie swojego państwa (posiada zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej) może **tymczasowo** świadczyć usługi w zakresie swojego zezwolenia również na terenie Republiki Czeskiej.

Osoba fizyczna, tymczasowo i okazjonalnie świadcząca usługi na terytorium Republiki Czeskiej w ramach działalności, która wchodzi w zakres jednej z działalności rzemieślniczych, wiązanych i koncesjonowanych, zobowiązana jest przed rozpoczęciem prowadzenia tzw. działalności regulowanej na terytorium Republiki Czeskiej do powiadomienia na piśmie o świadczeniu usług organu uznającego, jakim jest Ministerstwo Przemysłu i Handlu RCZ.

Do powiadomienia osoba fizyczna świadcząca usługi dołącza

1. dowód tożsamości, dowód potwierdzający jej obywatelstwo oraz ewentualnie dokument potwierdzający status prawny osoby, której przepis dotyczy (w szczególności członka rodziny),
2. dokument potwierdzający, że ma siedzibę w państwie członkowskim pochodzenia i zgodnie z jego przepisami prawa wykonuje przedmiotową działalność i że zezwolenie na prowadzenie przedmiotowej działalności nie zostało jej w państwie członkowskim odebrane ani tymczasowo wstrzymane,
3. dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
4. dokument potwierdzający, że przedmiotową działalność prowadziła w państwie członkowskim pochodzenia przez okres co najmniej dwóch lat w trakcie ostatnich dziesięciu lat lub dokument dotyczący "regulowanego" wykształcenia, które merytorycznie przygotowuje ją do wykonywania przedmiotowej działalności w kraju członkowskim pochodzenia, o ile przedmiotowa działalność jest w państwie członkowskim pochodzenia regulowana.

Obowiązek ten dotyczy odpowiednio **osób prawnych** tymczasowo i okazjonalnie świadczących usługi. Dokumenty dotyczące kwalifikacji zawodowych lub praktyki w przypadku osoby prawnej dokumentuje przez nią wskazana osoba, która ponosi odpowiedzialność za prawidłowe świadczenie usług.

Usługodawcy mają również obowiązek zapewnienia wykonywania czynności, które wchodzi w zakres działalności wymienionych w załączniku nr 5 ustawy o działalności gospodarczej, wyłącznie przez osoby fizyczne posiadające kwalifikacje zawodowe. Warunek posiadania kwalifikacji zawodowych uważa się za spełniony, jeżeli osoba świadcząca usługi złoży za osoby, będące w stosunku pracy najemnej i wykonujące przedmiotowe czynności, dokument potwierdzający ich wykształcenie, które je w państwie członkowskim pochodzenia merytorycznie przygotowuje do wykonywania przedmiotowej działalności lub jeżeli przedmiotowa działalność nie jest w państwie członkowskim pochodzenia regulowana, dokument potwierdzający, że przedmiotową działalność wykonywały co

najmniej przez okres dwóch lat w trakcie ostatnich dziesięciu lat. Spełnienie powyższego obowiązku sprawdza urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie kontroli.

Przedsiębiorca musi być przygotowany do okazania w trakcie kontroli uprawnienia do świadczenia usług w postaci dowodu tożsamości, dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, dokumentu potwierdzającego, że osoba świadcząca usługi ma siedzibę w kraju członkowskim pochodzenia i zgodnie z jego przepisami prawa wykonuje przedmiotową działalność (zalecenie: warto złożyć również tłumaczenie na język czeski).

B. Stałe prowadzenie działalności gospodarczej na terenie RCz

a) **Przedsiębiorca, który posiada zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej i na terytorium swojego państwa prowadzi działalność**

- 1) może złożyć wniosek o wystawienie nowego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej jako podmiot jej nieprowadzący spełniając wszystkie warunki wymagane w celu założenia działalności (patrz punkt b) niniejszego akapitu)
- 2) zakłada jednostkę organizacyjną. Musi udokumentować, że na terytorium swojego państwa prowadzi działalność.
- 3) osoba prawna każdorazowo zakłada jednostkę organizacyjną

b) **Przedsiębiorca zgłasza (składa wniosek) nową działalność gospodarczą na terenie RCz.**

W RCz można wyodrębnić cztery rodzaje działalności:

1. podlegającą zgłoszeniu:

- **wolne** - załącznik nr 4 ustawy nr 455/1991 Dz.U.
- **rzemieślnicze** – załącznik nr 1 ustawy nr 455/1991 Dz.U.
- **wiązane** – załącznik nr 2 ustawy nr 455/1991 Dz.U.

2. koncesjonowane – załącznik nr 3 ustawy nr 455/1991 Dz.U.

Warunki dotyczące osób zagranicznych - ogólne

- Wymagane dokumenty (potwierdzające pewne dane), które zostały wydane w innym kraju, należy urzędowi ds. prowadzenia działalności gospodarczej (živnostenský úřad) złożyć w oryginale wraz z tłumaczeniem na język czeski.
- Osoba zagraniczna, zgłaszająca działalność na terenie RCz, nie musi posiadać zezwolenia na pobyt na terenie RCz.
- Osoba zagraniczna, prowadząca działalność za granicą, może stworzyć na terenie RCz tzw. jednostkę organizacyjną swojego przedsiębiorstwa.

1) Ogólne warunki dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej – osoby fizyczne:

- a – ukończenie 18. roku życia (potwierdza się w formie okazania ważnego paszportu osoby fizycznej)
- b – zdolność do czynności prawnych (potwierdza się w formie okazania ważnego paszportu osoby fizycznej)
- c – nieskazitelność (potwierdza się w formie okazania wyciągu z rejestru karnego RCz lub dokumentu wydanego przez państwo, którego jest obywatelem, ewentualnie dokumentu wydanego przez państwo ostatniego pobytu w przypadku, gdy dotyczy to obywatela UE)

2) Szczególne warunki dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Kwalifikacje zawodowe niezbędne do wykonywania czynności:

Wolne rodzaje działalności gospodarczej: nie określono

Rodzaje działalności rzemieślnicze:

- 1) należyte ukończenie wykształcenia średniego z uprawnieniami zawodowymi zdobytymi na danym kierunku nauczania,
- 2) należyte ukończenie wykształcenia średniego z egzaminem maturalnym na odpowiednim kierunku lub z przedmiotami przygotowania zawodowego w danym zawodzie,
- 3) należyte ukończenie policealnego wykształcenia zawodowego na odpowiednim kierunku,
- 4) należyte ukończenie wykształcenia wyższego na odpowiednim kierunku lub
- 5) uznanie kwalifikacji zawodowych, wydane przez organ właściwy na podstawie ustawy o uznawaniu kwalifikacji zawodowych,
- 6) weryfikacja lub uznanie osiągniętych pełnych kwalifikacji w danej dziedzinie na podstawie ustawy o uznawaniu wyników doskonalenia zawodowego

Rodzaje działalności związane:

wymagane kwalifikacje zawodowe są wymienione w drugim akapicie załącznika nr 2 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej /živnostenský zákon/

Rodzaje działalności podlegające koncesjonowaniu:

wymagane kwalifikacje zawodowe są wymienione w drugim akapicie załącznika nr 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej, warunki w zakresie wydania koncesji wymienione są w kolumnie 3 a w kolumnie 4 opinia właściwego organu co do wydania koncesji, jeżeli jest ona wymagana

zagraniczne osoby fizyczne, które za granicą nie prowadzą działalności gospodarczej a zamierzają ją prowadzić na terenie RCz powinny udokumentować następujące okoliczności:

- działalność zgłaszają – wnioski składają w dowolnym gminnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na terenie Czech lub za pośrednictwem punktu kontaktowego administracji publicznej (CzechPOINT)
- spełnienie ogólnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej (patrz wyżej)
- według typu zgłoszonej działalności, spełnienie warunków szczególnych kwalifikacji
- dokument o prawie własności lub innym tytule do obiektów i pomieszczeń, w których prowadzona jest działalność gospodarcza

zagraniczne osoby fizyczne, które za granicą prowadzą działalność gospodarczą a na terenie RCz tworzą jednostkę organizacyjną swojego przedsiębiorstwa powinny udokumentować następujące okoliczności:

- działalność zgłaszają – wnioski składają w dowolnym gminnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na terenie Czech lub za pośrednictwem punktu kontaktowego administracji publicznej (CzechPOINT)
- spełnienie ogólnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej (patrz wyżej)
- dokumenty potwierdzające, że posiadają przedsiębiorstwo poza terytorium RCz
- dokument o prawie własności lub innym tytule do obiektów i pomieszczeń, w których zlokalizowana jest jednostka organizacyjna osoby zagranicznej w RCz
- imię, nazwisko, datę urodzenia (ewentualnie PESEL, jeżeli był w RCz przydzielony) oraz miejsce zamieszkania wskazanego kierownika jednostki organizacyjnej
- jeżeli powoływany jest odpowiedzialny przedstawiciel (odpovědný zástupce) dokumentacji podlega to, że spełnia on ogólne i szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Nie musi posiadać pobytu w RCz.

zagraniczne osoby prawne, które za granicą prowadzą działalność gospodarczą a na terenie RCz tworzą jednostkę organizacyjną swojego przedsiębiorstwa powinny udokumentować następujące okoliczności:

- działalność zgłaszają – wnioski składają w dowolnym gminnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na terenie Czech lub za pośrednictwem punktu kontaktowego administracji publicznej (CzechPOINT)
- wyciąg z rejestru handlowego lub pokrewnego, prowadzone w państwie siedziby oraz dokument o tym, że jej jednostka organizacyjna na terenie RCz została wpisana do rejestru handlowego, o ile dokonano wpisu (dokumenty nie mogą być starsze niż 3 miesiące)
- dokumenty o prawie własności lub innym tytule do lokalizacji jednostki organizacyjnej osoby zagranicznej w RCz
- powołują odpowiedzialnego przedstawiciela (w pierwszym rzędzie jest to kierownik jednostki organizacyjnej, o ile spełnia warunki ustawy 455/1991 Dz.U.), podają jego dane i dokumenty potwierdzające, że spełnia ogólne i szczególne (jeżeli jest to konieczne – patrz typy działalności) warunki prowadzenia danej działalności. W przypadku wolnych działalności gospodarczych nie ma konieczności powoływania odpowiedzialnego przedstawiciela,
- należy złożyć oświadczenie odpowiedzialnego przedstawiciela (jeżeli jest powołany), iż wyraża zgodę na objęcie stanowiska; podpis na oświadczeniu musi być uwierzytelniony, jeżeli odpowiedzialny przedstawiciel nie podpisuje oświadczenia osobiście w urzędzie ds. prowadzenia działalności gospodarczej.

Przy założeniu, że urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej nie ma wątpliwości co do prawidłowości tłumaczenia, ewent. autentyczności podpisu lub pieczętki, składane dokumenty, jeżeli nie były wydane w języku czeskim, nie muszą być przetłumaczone na język czeski w sposób uwierzytelniony (tzn. przez tłumacza wpisanego na listę biegłych i tłumaczy przysięgłych), tak samo nie ma konieczności uwierzytelniania autentyczności podpisu i pieczętki złożonej na dokumencie.

Centralne Punkty Rejestracji (urzędy ds. prowadzenia działalności gospodarczej)

W wyniku rozszerzenia kompetencji urzędów ds. działalności gospodarczej od 1.8.2006 r. przedsiębiorca w momencie rejestracji w centralnym punkcie rejestracji (urzędzie ds. działalności gospodarczej) może dokonać podstawowych czynności. Oprócz zgłoszenia działalności gospodarczej może dokonać zgłoszenia swojej działalności do urzędu skarbowego, zakładu ubezpieczeń społecznych, zakładu ubezpieczeń zdrowotnych, ewentualnie urzędu pracy. Jednolity formularz rejestracyjny (jednotny registrační formulář/JRF) przedsiębiorca może pobrać z internetu, wypełnić i złożyć w celu rejestracji. Przekazanie poszczególnych części JRF do innych urzędów pozostaje już w gestii urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej. Taka procedura nie jest jednak obowiązkowa. Jeżeli przedsiębiorca podejmie bardziej skomplikowany wariant, może składać odrębne zgłoszenia w poszczególnych właściwych urzędach.

Przy wykorzystaniu JRF można zarejestrować się lub zgłosić w ewidencji:

w odniesieniu do urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej:

- zgłoszenie działalności gospodarczej / wniosek o przyznanie koncesji
- zgłoszenie zakładu

w odniesieniu do urzędu skarbowego:

Zgłoszenie podatkowe do ewidencji osób fizycznych

- zgłoszenie rejestracyjne do podatku dochodowego od osób fizycznych
- zgłoszenie rejestracyjne do podatku od wartości dodanej (VAT)

- zgłoszenie do podatku od nieruchomości
- zgłoszenie do podatku drogowego
- zgłoszenie do rejestracji kas fiskalnych
- zgłoszenie do rejestracji – wydzielone filie i zakłady
- zgłoszenie do podatku dochodowego jako płatnik - podatku dochodowego z tytułu stosunku służbowego i pożytków funkcyjnych, podatku dochodowego naliczanego na podstawie specjalnej stawki podatkowej

Zgłoszenie podatkowe do ewidencji osób prawnych

- zgłoszenie rejestracyjne do podatku dochodowego od osób prawnych
- zgłoszenie rejestracyjne do podatku od wartości dodanej (VAT)
- zgłoszenie do podatku od nieruchomości
- zgłoszenie do podatku drogowego
- zgłoszenie do rejestracji kas fiskalnych
- zgłoszenie do rejestracji – wydzielone filie i zakłady
- zgłoszenie do podatku dochodowego jako płatnik - podatku dochodowego z tytułu stosunku służbowego i pożytków funkcyjnych, podatku dochodowego naliczanego na podstawie specjalnej stawki podatkowej

W odniesieniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Česká správa sociálního zabezpečení):

- zgłoszenie rozpoczęcia samodzielnie wykonywanej działalności gospodarczej (dotyczy tylko osób fizycznych)
- zgłoszenie do ubezpieczenia emerytalno-rentowego i chorobowego (dotyczy tylko osób fizycznych)

W odniesieniu do urzędu pracy:

- zgłoszenie wolnego miejsca pracy, ewent. jego zajęcia (dotyczy osób fizycznych i prawnych)

W odniesieniu do zakładu ubezpieczeń zdrowotnych (zdravotní pojišťovna):

- zgłoszenie osoby ubezpieczonej (osoby fizycznej) o rozpoczęciu (lub ukończeniu) samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej

Ponadto istnieje „formularz do zmian”, przy pomocy którego można dokonać:

- zgłoszenia zmiany lub uzupełnienia danych wg § 49, ewent. § 56 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej /živnostenský zákon/)
- złożyć wniosek o zamknięcie działalności gospodarczej
- zgłoszenia rozpoczęcia/zakończenia prowadzenia działalności w zakładzie
- zgłoszenia zawieszenia działalności
- zgłoszenia wznowienia działalności gospodarczej przez upływem terminu, na jaki działalność została zawieszona
- zmiany przedstawicieli, organów statutowych

Po spełnieniu wymaganych warunków, urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 5 dni dokonuje wpisu do rejestru działalności gospodarczej i wydaje wyciąg.

Powstanie prawa do prowadzenia działalności gospodarczej:

- W przypadku osób prawnych i osób fizycznych w sytuacji prowadzenia działalności podlegającej zgłoszeniu - z dniem zgłoszenia lub, jeżeli w zgłoszeniu podano późniejszy termin nabycia uprawnień do prowadzenia działalności, z tym dniem W przypadku rodzajów działalności podlegających koncesjonowaniu z dniem uprawomocnienia postanowienia o przyznaniu koncesji

Terminy:

- Jeżeli osoba zgłaszająca spełniła wszystkie warunki określone na mocy ustawy, urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej dokonuje wpisu do rejestru działalności gospodarczej w ciągu 5 dni od dnia doręczenia zgłoszenia i wydaje przedsiębiorcy wyciąg
- Jeżeli do prowadzenia działalności na mocy odrębnych przepisów lub załącznika nr 3 ustawy konieczne jest posiadanie uprawnienia lub zgody albo zezwolenia lub opinii organu administracji publicznej, urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej składa do niego wniosek o wydanie koncesji, wraz z wszystkimi dokumentami złożonymi przez wnioskującego o koncesję, które są niezbędne do wydania opinii. Organ ten powinien wydać opinię w ciągu 30 dni od doręczenia wniosku, o ile w załączniku nr 3 nie określono inaczej. Dla urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej opinia właściwego organu jest wiążąca. Urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 5 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji o udzieleniu koncesji dokonuje wpisu do rejestru działalności gospodarczej i wydaje przedsiębiorcy wyciąg
- wniosek o wpis do rejestru handlowego należy złożyć przed upływem 90 dni od doręczenia zezwolenia na prowadzenie działalności (průkaz živnostenského oprávnění).

Oplaty:

- zgłoszenie działalności przy rozpoczęciu prowadzenia działalności – 1000 CZK
- inne zgłoszenia – 500 CZK
- przyjęcie wniosku o wydanie koncesji przy rozpoczęciu prowadzenia działalności – 1 000 CZK
- przyjęcie kolejnego wniosku o wydanie koncesji – 500 CZK
- wydanie wyciągu z rejestru działalności gospodarczej po zgłoszeniu zmiany – 100 CZK

V. Obowiązki podmiotów gospodarczych w RCz

Obowiązki osób prowadzących działalność gospodarczą reguluje w szczególności ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej. Ponadto, także ustawa nr 634/1992 Dz. U. o ochronie konsumenta oraz kilka innych ustaw.

Większość obowiązków osób prowadzących działalność gospodarczą w myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej zdefiniowana jest w paragrafach 11, 17, 31 i 49 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Obowiązki te powinna przestrzegać każda osoba prawna i fizyczna prowadząca swoją działalność w trybie ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej.

#

Obowiązki w myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej

Kwalifikacje zawodowe osób wykonujących działalność (§7)

1. Przedsiębiorca ma obowiązek **zapewnienia wykonywania** czynności, które wchodzą w zakres działalności wymienionych w załączniku nr 5 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej (np. usługi masażu i odnowy biologicznej, opieka nad dzieckiem do 3. roku życia itd.), tylko poprzez **osoby fizyczne posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe**. Przedsiębiorca ma obowiązek prowadzenia ewidencji dotyczącej tych osób i przechowywania kopii dokumentów potwierdzających ich kwalifikacje zawodowe co najmniej przez okres 3 lat od zakończenia wykonywania tych czynności przez te osoby.

Odpowiedzialny przedstawiciel (§11)

2. Przedsiębiorca, będący osobą fizyczną i niespełniający szczególnych warunków prowadzenia działalności określonych w § 7 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej, lub osobą prawną w zakresie działalności wymagającej spełnienia warunków jej prowadzenia w myśl § 7 ustawy o

prowadzeniu działalności gospodarczej, zobowiązany jest do powołania dla tych rodzajów działalności tzw. **odpowiedzialnego przedstawiciela (odpovědný zástupce)**.

3. Powołanie odpowiedzialnego przedstawiciela lub zakończenie przez niego wykonywania tej funkcji przedsiębiorca powinien zgłosić w urzędzie ds. prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 15 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia.

4. Jeżeli odpowiedzialny przedstawiciel zaprzestaje wykonywania funkcji lub nie spełnia warunków, przedsiębiorca powinien najpóźniej **w ciągu 15 dni powołać nowego odpowiedzialnego przedstawiciela**.

Zakład (provozovna, §7)

Zakładem rozumie się obiekt, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza. Zgodnie z ustawą o prowadzeniu działalności gospodarczej zakładem jest również kiosk, sklep na kółkach i urządzenie podobnego typu, służące do sprzedaży towarów lub świadczenia usług.

5. Na żądanie urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorca powinien **udokumentować posiadanie prawa własności lub użytkowania do obiektów lub pomieszczeń zakładu**. Zaś w przypadku mobilnego zakładu, prawo do jego umieszczenia.

6. Przedsiębiorca powinien z wyprzedzeniem poinformować urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej o **rozpoczęciu i zakończeniu prowadzenia działalności**. Nie dotyczy to automatów i mobilnych zakładów.

7. Przedsiębiorca powinien **zapewnić, aby zakład był dostosowany do prowadzenia działalności** w myśl odrębnych przepisów prawa (ustawa Prawo budowlane/stavební zákon). Dostosowanie obiektu należy udokumentować np. decyzją o odbiorach, decyzją o zmianie użytkowania obiektu itd.

8. **Zakład musi być trwale i widocznie oznaczony z zewnątrz firmą handlową lub nazwą albo imieniem i nazwiskiem przedsiębiorcy** wraz z numerem **regon**, jeżeli został on przyznany. Mobilny zakład lub automat powinien być dodatkowo oznaczony **informacją nt. siedziby lub miejsca prowadzenia działalności**.

Zakład przeznaczony do sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz konsumentów musi być **trwale i widocznie z zewnątrz oznaczony również imieniem i nazwiskiem osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie zakładu, godzinami otwarcia lub pracy** przeznaczonymi dla konsumentów, **kategorią i klasą obiektu noclegowego** świadczącego usługi tymczasowego zakwaterowania.

9. **W przypadku zamknięcia zakładu** przeznaczonego do sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz konsumentów przedsiębiorca ma obowiązek z wyprzedzeniem (chyba że nie umożliwiają tego poważne powody) umieścić w odpowiednim miejscu informację z **początkową i końcową datą okresu zamknięcia**.

Inne obowiązki (§ 31)

10. Przedsiębiorca, prowadzący działalność poprzez **odpowiedzialnego przedstawiciela**, powinien **zapewnić jego udział w prowadzeniu działalności** w wymaganym zakresie.

11. Przedsiębiorca ma obowiązek **w widoczny sposób oznaczyć firmą handlową**, ewent. **nazwą lub imieniem i nazwiskiem oraz regonem** obiekt, w którym ma **miejsce prowadzenia działalności**, jeżeli jest ono inne od miejsca zamieszkania, lub **siedzibę (jednostkę organizacyjną)**.

12. Przedsiębiorca ma obowiązek **zapewnienia**, aby **w zakładzie**, w którym sprzedawane są towary lub świadczone usługi, **na wezwanie organu kontroli i w terminie przez niego wskazanym** były do dyspozycji **dokumenty potwierdzające sposób nabycia sprzedawanych towarów lub materiałów wykorzystywanych do świadczenia usług**.

13. W przypadku zakupu towarów używanych lub towarów bez dokumentu nabycia, zabytków kultury lub przedmiotów o wartości kulturowej, przyjmowania towarów w zastaw lub pośredniczenia w ich zakupie lub przyjęcia w zastaw, przedsiębiorca zobowiązany jest przed zawarciem umowy do zidentyfikowania uczestników transakcji (imię i nazwisko, pesel, miejsce urodzenia, płeć, pobyt stały, obywatelstwo, rodzaj i numer dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość oraz organ, który dokument wydał).

Ponadto należy **jednoznacznie zidentyfikować przedmiot umowy**. Identyfikacją przedmiotu umowy rozumie się ustalenie nazwy wyrobu, jego marki i numeru produkcyjnego, jeżeli znajdują się na wyrobie. W przeciwnym razie krótki opis wyrobu, umożliwiający jego wystarczającą identyfikację.

Przedsiębiorca ma obowiązek **prowadzenia ewidencji** w zakresie powyższych informacji wraz z datą zawarcia umowy. **Ewidencja taka powinna być przechowywana w zakładzie, w którym identyfikacja ta ma miejsce i przechowywane są opisywane towary.**

Wszystkie **dane identyfikacyjne** (uczestników transakcji i przedmiotu umowy) przedsiębiorca powinien **przechowywać przez okres 5 lat** od dnia zawarcia umowy.

Jeżeli uczestnik (strona) umowy odmówi przeprowadzenia identyfikacji lub jeżeli nie ma możliwości zidentyfikowania przedmiotu umowy, przedsiębiorca nie może towaru zakupić, przyjmując w zastaw lub pośredniczyć w jego zakupie.

14. Przedsiębiorca zobowiązany jest do zapewnienia, aby w zakładzie przeznaczonym do sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz konsumentów była w godzinach otwarcia lub pracy przeznaczonych dla konsumentów obecna osoba znająca język czeski lub słowacki.

15. Przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za to, aby jego pracownicy udokumentowali spełnienie warunku nieskazitelności, jeżeli omawiana ustawa lub odrębne przepisy prawa nakładają na pracowników taki warunek.

16. Przedsiębiorca i osoby fizyczne prowadzące działalność, będącą przedmiotem działalności gospodarczej, osoby występujące w ich imieniu oraz odpowiedzialny przedstawiciel mają obowiązek potwierdzenia swojej tożsamości przed pracownikami urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej.

17. O zawieszeniu działalności gospodarczej na okres powyżej 6 miesięcy przedsiębiorca powinien z wyprzedzeniem powiadomić na piśmie urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej.

18. Na prośbę klienta przedsiębiorca zobowiązany jest do wydania dokumentów potwierdzających sprzedaż towarów lub świadczenie usług. Na dokumencie powinna znajdować się firma handlowa lub nazwa przedsiębiorcy, ewentualnie imię i nazwisko oraz regon, data sprzedaży towarów lub usługi, rodzaj towarów lub usługi oraz cena.

19. Na wniosek urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorca powinien poinformować, czy prowadzi działalność gospodarczą oraz przedstawić dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności.

20. Przedsiębiorca odpowiada za to, że jego pracownicy posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu określone w odrębnych przepisach, znają przepisy w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia publicznego (BHP i ochrona przeciwpożarowa).

21. Przedsiębiorca przygotowujący młodzież do zawodu powinien przestrzegać odrębnych przepisów prawa.

22. Prowadząc działalność gospodarczą, przedsiębiorca zobowiązany jest do przestrzegania obowiązków wynikających z omawianej ustawy i odrębnych przepisów prawa.

Zmiany danych (§ 49)

23. Przedsiębiorca powinien zgłosić urzędowi ds. prowadzenia działalności gospodarczej **wszystkie zmiany i uzupełnienia dotyczące danych i dokumentów, które są określone dla zgłoszenia działalności gospodarczej.** Dokumenty potwierdzające te zmiany powinien złożyć **w ciągu 15 dni** od dnia ich zaistnienia. Nie dotyczy to zmian i uzupełnień już wpisanych w rejestrze handlowym (przykładowo dotyczy to zmiany adresu zamieszkania, miejsca prowadzenia działalności, nazwisk osób prowadzących działalność, osób na stanowisku odpowiedzialnego przedstawiciela itp.)

Kontrola w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej

Kontrolę w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w ramach swoich czynności wykonują urzędy ds. prowadzenia działalności gospodarczej, które sprawdzają, czy i w jaki sposób przestrzegane są obowiązki określone w ustawie o działalności gospodarczej i innych przepisach prawa dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.

W ramach kontroli wykonywania obowiązków, nałożonych na przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą na mocy odrębnych przepisów prawa, urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej może zażądać od przedsiębiorcy dokumentów potwierdzających spełnienie tych obowiązków.

Czynności kontrolne podejmowane w ramach kontroli działalności gospodarczej wykonują pracownicy urzędów ds. prowadzenia działalności gospodarczej. W trakcie czynności kontrolnych mogą oni nagrywać dźwięk i obraz. Do kontroli mogą zostać zaproszeni przedstawiciele innych organów i instytucji wskazanych przez odrębne przepisy prawa (np. Policja Republiki Czeskiej, Inspektorat Ochrony Środowiska, Czeska Inspekcja Handlowa itd.)

Sankcje za naruszenie obowiązków

Za brak przestrzegania powyższych obowiązków urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej może w postępowaniu administracyjnym nałożyć karę pieniężną. W ustawie o działalności gospodarczej wskazana jest górna granica kary dla poszczególnych deliktów administracyjnych i waha się w granicach od 10 000 CZK do 1 000 000 CZK.

Jeżeli istnieje pewność co do naruszenia obowiązków a osoba prawna lub fizyczna jest gotowa do zapłacenia kary, brak przestrzegania obowiązków można ukarać w ramach postępowania „blokowego” nałożeniem kary do 5 000 CZK.

W niektórych przypadkach, gdy przedsiębiorca w istotny sposób narusza warunki nałożone na mocy ustawy, może dojść do zawieszenia zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej lub jego anulowania. W przypadku anulowania zezwolenia, w ciągu kolejnych trzech lat nie można wydać nowego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, nawet na wniosek przedsiębiorcy.

VI. Zakończenie

Na podstawie wyżej wymienionych dokumentów przedsiębiorca może rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w pełnym zakresie. W trybie ciągłym powinien śledzić przepisy ustawy o działalności gospodarczej i innych ustaw, które bezpośrednio dotyczą prowadzonych rodzajów działalności.

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości, związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej w RCz, można zwrócić się do któregośkolwiek gminnego urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej, w których kompetentni pracownicy udzielą wymaganych informacji.

Ważne adresy:

Ministerstwo Przemysłu i Handlu RCz	http://www.mpo.cz/
Rejestr Handlowy	http://www.justice.cz/cgi-bin/sqw1250.cgi/or/l_hled.sqw
Ewidencja działalności gospodarczej	http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND
Adresy urzędów ds. działalności gospodarczej	http://www.finance.cz/firmy/seznamy/zivnostenske-urady/
Państwowa Inspekcja Rolno-Spożywcza	http://www.szpi.gov.cz/
Znaki ochronne	http://www.trademark.cz/
Portal administracji publicznej	http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place
Urząd ds. własności przemysłowej	http://isdvap1.upv.cz/servlet/page?_pageid=82,110&_dad=portal30&_schema=PORTAL30
Doradca BHP i ochrony przeciwpożarowej	http://www.vavservis.cz
Czeskie Normy Państwowe	http://www.vpmc.cz/normy/cleneni.php
Klasyfikacja działalności OKEČ	http://www.volny.cz/siak
Czeska Agencja Wspierania Handlu	http://www.czechtrade.cz/Global
Wykaz rodzajów działalności gospodarczej	http://download.mpo.cz/get/34825/41291/492206/priloha001.pdf
Druki do wpisu do rejestru handlowego	http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038
Ustawy i obwieszczenia	http://www.epravo.cz/v01/index.php3?s1=Y&s2=6&s3=1&s4=0&s5=0&s6=0

Opracował: David Mičák , Jablonec nad Nysa, stan prawny luty 2010 r.